Nieuwsbrief

Haags Renaissance Kamerkoor

Voorjaar’22

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

Van het bestuur

Voorjaar'22

Marijke van den Broek

- *In dit nummer*

Van het bestuur	2
Voor het voetlicht	3
40 jaar HRK	5
De Gabrieli's	7
Wie zingt mee?	8
Cultuuragenda	9
Puzzel mee	10
Wie zijn wij	11

- *Beste koorleden, vrienden en relaties van het Haags Renaissance Kamerkoor,*

- Hier is hij dan: de *Lentenieuwsbrief*! Bijna symbolisch na twee jaren van corona-lockdowns. Nu lijkt het virus inmiddels enigszins onder controle. Het culturele leven is begonnen aan een nieuwe start. Theaters en concertzalen hebben de deuren wijd open gezet en er valt weer veel te zien en te horen, zoals ook blijkt uit de rijk gevulde *concertagenda* van deze nieuwsbrief!

- We zijn blij dat we weer met onze repetities konden starten voor ons *Jubileumconcert*. Daarover verderop in deze nieuwsbrief meer. Blij om die prachtige muziek van de beide *Gabrieli's* tot klinken te brengen, en die vrolijke en feestelijke madrigalen van de *Festino* van *Banchieri*!

- Velen hebben positief gereageerd op onze oproep om in het projectkoor mee te zingen. Zodoende kunnen we nu ook echt de meerkorige werken van de *Venetiaanse School* laten klinken!

- Voor de balans in het koor zouden we blij zijn met nog een alt en tenor. Dus voor iedereen die nog aarzelt, geef je op! Of misschien weet je iemand die mee wil doen? Geef het door via de e-mail: mbroek54@ziggo.nl, of via de website. Die is inmiddels in een nieuw en eigentijds jasje gestoken en bevat vele lezenswaardige pagina's.

- Ik wens iedereen, ook namens Kees en Sytse, een prachtige zonnige lente toe met veel mooie, culturele belevenissen!

Met vriendelijke groet,
Marijke

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

Voor het voetlicht (1)

Een sociale zanger!

Sytse Bruinsma

Cees van den Akker

In ons koor zingen prachtige stemmen! Maar van sommige kun je wel zeggen dat de klank van dat koor niet dezelfde zou zijn zonder hun stem. Neem nou Cees van den Akker, die al meer dan dertig jaar met zijn sterke, heldere en mooie bas met ons meezingt. Hoe is hij ooit begonnen? We vragen het hem zelf:

Afleiding

“Tja, daar vraag je me wat.. In mijn werk als leraar Engels op een middelbare school zat ik ooit in het schoolcabaret. Daar werd wel aardig gezongen en met een stel jonge collega’s kwamen we dan ’s avonds gezellig bij elkaar. We namen alle roddels van de school door en begonnen daarna wat liedjes te zingen. Toen vond ik zingen al leuk.

Ik ben bij het koor gekomen toen ik Frans Scheffers leerde kennen, de oprichter en eerste dirigent. Hij nodigde me eens uit voor één van zijn concerten, en ik vond het prachtig! Daarna wilde ik ook wel gaan zingen. Bovendien, mijn werk was best zwaar en ik had wel behoefte aan wat afleiding.”

Luchtbeheersing

“Het koor had toen bassen nodig en ik ging bij Frans voorzingen. Maar hij vond het niet goed. Hij zei: ‘Je hebt helemaal geen luchtbeheersing, je blaast valse lucht aan!’ Hilarisch! Hij vond dat ik eerst maar eens zangles moest nemen. Ik vond een zangdocente in de buurt waar ik op mijn vrije vrijdagmiddag terecht kon.”

Lekker laag

“Ik mocht Mozart zingen: *In diesen heil’gen Hallen…!* Lekker laag. Na een halfjaar werd Frans wat ongerust en vroeg hij me op een keer bezorgd: ‘Kom je nou nog?’ , terwijl ik juist op hem zat te wachten! Afijn, ik kon beginnen en heb niet meer hoeven voorzingen. Dat was in 1991.”

Voor het voetlicht (2)

Humor, daar houd ik van... !

Even niet zingen...

“Ik bleef zangles houden, en omdat mijn partner werkte op vrijdag, nam ik mijn kinderen maar gewoon mee, die zaten dan zoet op de gang te spelen. Die hebben er overigens wel een levenslange hekel aan dit soort muziek aan overgehouden. Ze zeiden later wel eens: ‘We vinden het helemaal niet erg als je eens een poosje niet zingt, hoor pap!’

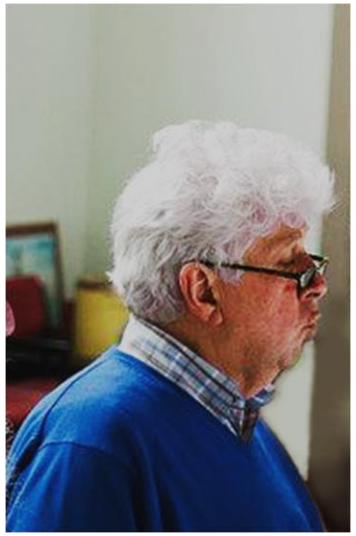

Kinderen

Kinderen vind ik in het algemeen heel leuk, je blijft er zelf jong bij. En je blijft op de hoogte van nieuwe dingen, trends en zo. Ik herinner me dat het mode werd dat jongens een broek aan trokken van een soort glansstof, vaak met een bijpassend jasje. Alsof ze in pyjama naar school kwamen, haha! Maar ook nieuwe gadgets als walkmans en later de discman. Mijn eigen kinderen waren toen nog veel jonger, die hadden dat allemaal nog niet.”

Iets met elkaar opbouwen

“Behalve de muziek en het zingen trekt mij vooral ook de sociale kant van zo’n koor: iets met andere mensen samen doen en opbouwen. Op mijn werk vond ik het ook altijd erg gezellig met collega’s. Veel humor ook, daar houd ik van. Ik ben ook Taalmaatje bij het Gilde. Ik geef elke week een uurtje taal- en conversatieles aan asielzoekers en statushouders. Geen Engels hoor, maar Nederlands. Vaak met een wandelingetje in het park of ook wel eens bij mij in de tuin.”

Samen dingen doen, een sociaal mens zijn: dat is Cees!

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

40 jaar HRK (tweede deel)

De jaren 1993-2004

Marijke van den Broek

Bloeitijd

In deze periode van vijftien jaar kwam het koor tot bloei. De Renaissance was en is een bron van prachtige muziek en vele bekende namen sierden onze programma's. Josquin des Prez uiteraard met zijn vaak ontroerende muziek, en Palestrina, Orlando di Lasso, Schutz, Monteverdi. Maar ook Nederlandse componisten als Sweelinck, Schuyt, Clemens non Papa. Nu en dan maakten we onder leiding van Frans Scheffers een uitstapje naar de 20e-eeuwse muziek.

Andere kunstvormen

Naast het zo authentiek mogelijk uitvoeren van de muziek probeerden we vaak een andere kunstvorm bij onze programma's te betrekken, zoals toneel, dans en beeldende kunst. Dat gaf onze concerten iets unieks. Hierbij enkele van hoogtepunten:

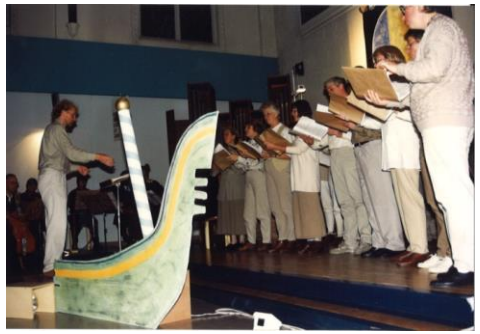

1995

In 1995 deden we een uitvoering van de madrigaalkomedies *La Barca* van Antonio Banchieri en *L'Amfiparnasso* van Orazio Vecchi, vrolijke kleinschalige werken van deze twee Italiaanse Renaissance-componisten.

2002 Jubileum

Ons 20-jarig jubileum vierden we met een concert waar we het mooie *In navitatem Domini canticum* zongen van de Franse componist Marc Antoine Charpentier, uit de tijd van de vroege Barok.

2004

In dit jaar deden we De Pellegrina, meerkorige renaissancemuziek, gemaakt ter gelegenheid van het huwelijk van groothertog Ferdinando de' Medici met de Franse prinses Christine van Lotharingen (Florence 1589). Dat was een samenwerkingsproject met *Gunst wat een Kunst* en een waar spektakel!

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

40 jaar HRK (tweede deel)

De jaren 2005-2008

2005 Broederschap

Een concert rondom de Illustere Lieve Vrouwe Broederschap, opgericht begin 14e eeuw, die bijeen kwamen in het Zwanenbroedershuis. Daar bevinden zich handgeschreven koorboeken uit de zestiende eeuw met vele missen en motetten van componisten uit de Renaissance.

2007 Ons 25-jarig Jubileum

In 2007 vierden we ons 25-jarig jubileum. Onder de titel *Een Bruiloft in München* brachten we muziek die bij het huwelijk van Willem V van Beieren met Renata van Lotharingen geklonken heeft. Naast de schitterende werken van onder andere Orlando di Lasso, hadden we bij het concert een bruidspaar feestelijk aangekleed (door Inge Uittenboogaard) en een prachtig gedekte tafel voor een feestdis samen met levensechte stillevens in vitrines (door Louis Hierck en Ingrid Andeweg). Een lust voor oor en oog!

(Wordt vervolgd in onze zomernieuwsbrief ...)

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

De Gabrieli's en de Venetiaanse school

Ruimtelijke effecten in de San Marco ...

Marijke van den Broek

Venetië 16e eeuw

Na de dood van Paus Pius X nam de culturele betekenis van Rome af en groeide Venetië in macht en aanzien. Het hof van de Doges werd een centrum van cultuur in Europa. Zo ontstond daar tussen ca 1550 en 1610 de Venetiaanse school: een groep componisten die gebruik maakten van de bijzondere architectuur van de basiliek van San Marco, die het mogelijk maakte om indrukwekkende *ruimtelijke effecten* te creëren door de stemmen en instrumenten in verschillende groepen te verdelen (*'cori spezzati*'). Deze stijl had een grote invloed op andere Venetiaanse en ook Duitse componisten.

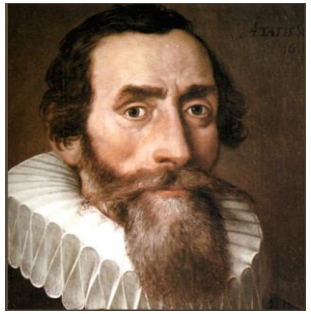

Andrea Gabrieli, de oom

Het verhaal begint met Andrea Gabrieli. Geboren in Venetië, waarschijnlijk omstreeks 1533, werd hij zanger in de kapel van de San Marco in Venetië, in die tijd onder leiding van Adriaan Willaert. Rond zijn 33ste kreeg hij de prestigieuze functie van organist in de San Marco basiliek. Hij moest daarbij ook voor belangrijke ceremoniële gelegenheden en huldigingen de muziek componeren. Hij was een van de eersten die de *meerkorigheid* in de San Marco introduceerde.

Giovanni Gabrieli, de neef

Een speciale leerling werd zijn neef Giovanni Gabrieli, geboren in 1555. Zij hadden een sterke band, meer als vader en zoon, dan als oom en neef. Toen 1585 Andrea Gabrieli overleed kreeg Giovanni de belangrijke functie van organist in de San Marco en werd ook hof componist voor ceremoniële gelegenheden.

Invloed

Hun componeerstijlen verschilden niet zoveel. Giovanni heeft de techniek van meerkorigheid, *cori spezzati*, verder uitgebouwd en verfijnd. Het is vooral aan Giovanni te danken dat veel composities van hen beiden bewaard zijn gebleven. Hij publiceerde hun eerste bundel in 1587, *Concerti di Andrea en Giovanni Gabrieli*, en er zouden nog 3 bundels volgen. Hun muziek. op de grens van de overgang naar de barok, heeft veel latere componisten zoals Hassler, Monteverdi en Schütz sterk beïnvloed. Giovanni overleed in 1612.

Wie zingt met ons mee?

Haags Renaissance Kamerkoor - 40 jaar
Jubileumconcert nov 2022

- *Voor ons Jubileumconcert op 12 en 13 nov 2022 hebben wij nog plaats voor:*

tenoren en alten

- *Nieuwsgierig geworden?*

.. en zin om mee te doen? Elke woensdag repeteren wij. We zingen van 20.00 - 22.15 uur in de Noorderkerk, Schuytstraat 11 - Den Haag.

- *Zin om mee te doen?*

.. maar geen tenor of alt? Dat kan ook! Geef je dan op voor het *projectkoor* van het Jubileumconcert. Daar is nog plaats voor alten, tenoren en bassen.

Kijk op: www.haagsrenaissancekamerkoor.nl
en geef je op via e-mail: mbroek54@ziggo.nl

- *Hoe ziet het Jubileumprogramma er uit?*

Het eerste deel van het concert zal bestaan uit magistrale werken van *Andrea en Giovanni Gabrieli* uit de Venetiaanse Renaissance. Ze zijn gecomponeerd ter gelegenheid van de kroningsfeesten van Dogen. De werken worden uitgevoerd door liefst drie koren: het HRK, het projectkoor *Vrienden van het HRK* en een instrumenteel koor van Renaissance-trombones.

- *Il Festino*

Na de pauze krijgt het programma een ander karakter en wordt voortgezet met 12 feestelijke, vrolijke en soms ontroerende liederen uit de madrigaalkomedi *Il festino* van *Adriano Banchieri.* Dat belooft een waar spektakel te worden met medewerking van een acteur en een groep instrumentalisten!

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

Cultuur agenda

Seizoen voorjaar ’22

Kees Pinster

- *Anna’s Sibelius* - 22 april, 12.30 - Amare, Den Haag
  - **Residentieorkest & violiste Simone Lamsma**

  Het Residentie Orkest speelt werken van Chausson, Ravel en Benjamin Britten en afsluitend de magistrale Tweede symfonie van Sibelius. Met topvioliste Simone Lamsma. Zie *www.residentieorkest.nl*

- *Het Lot van Karelië* - 23 april, 20.15 - Ichtuskerk, Den Haag
  - **Kamerkoor Illmatar**

  Het gloednieuwe kamerkoor Illmatar zingt liederen van de componisten Tormis en Sibelius, gebaseerd op Karelische volksmelodieën van het beroemde zingende volk van de Baltisch-Finse regio. Zie: *www.kamerkoor-ilmatar.nl*

- *Lux, koormuziek* - 24 april, 15.15 - Waalse Kerk, Amsterdam
  - **Jubileumconcert kamerkoor Photonen**

  O.l.v. Jeroen Spitteler zingt het koor werken van Diepenbrock, Sweelinck, Mathilde Wantenaar, Uusberg, Macmillan en Runestad. Zie *www.photonen.nl*

- *Café Paris* - 30 april, 20.15 - Nieuwe Kerk, Den Haag
  - **Ciconia Consort & Paolo Giacometti (piano)**

  Een afwisselend mozaïek van twee eeuwen toonaangevende Parijse muziek van geliefde romantici en (vroeg)modernen uit Parijs. Zoals Bizet, Fauré, Milhaud, Chopin, Rivier en Castérède. Zie: *www.nieuwekerkdenhaag.nl*

- *Rechtvaardigen* - 4 mei, 21.00 - Nieuwe Kerk, Den Haag
  - **Cappella Amsterdam, Berlage Saxophone Quartet en Jan Brokken (voordracht)**

  ‘De Rechtvaardigen’ is het verhaal van de Nederlandse consul Jan Zwarten-dijk, die zijn leven op het spel zette voor de vrijheid van anderen, gebaseerd op het gelijknamige boek van Jan Brokken. Zie *www.nieuwekerkdenhaag.nl*

- *Schubert recital* - 14 mei, 14.00 - Stadstheater, Zoetermeer
  - **Jan-Willem Rozenboom**

  Rozenboom speelt en vertelt over Schuberts composities die hem het meest beroeren, zoals de ingetogen Impromptus en de vermaarde Deutsche Tänze

- *Tableaux Vivants* – 25 mei, 20.15 - Nieuwe Kerk, Den Haag
  - **Residentieorkest**

  Kamermuziek door prominente leden van het Residentieorkest. Met werken van Bach, Holst, Van Gilse, Mozart en Debussy. Zie *www.nieuwekerkdenhaag.nl*

- *Festival Classique 2022* - 9 t/m 12 jun, Strand van Scheveningn

  Met o.a. de strandopera La Traviata, Stormend talent, Windkracht 12 en Bij de zee (piano)oncert door Beth en Flo. Een zeer gevarieerd programma door jonge muzikanten en gevestigde namen. Zie *festivalclassique.nl*

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

Puzzel mee!

De HRK woordzoeker…

Astrid Jeremic

I	D	R	A	N	K	J	E	S	K	IJ	L	E	T	S	E	E	F
H	S	E	T	A	L	I	B	U	J	S	O	A	L	G	E	S	G
I	L	E	I	R	B	A	G	E	R	M	K	O	A	R	N	T	I
L	I	A	D	R	I	A	N	O	S	U	T	C	N	A	S	E	O
F	U	A	N	N	O	P	O	D	I	U	M	N	K	V	G	M	V
E	T	S	K	E	I	R	Y	K	O	T	O	T	O	E	N	M	A
S	R	B	E	N	T	R	E	E	E	S	S	T	E	N	I	E	N
T	D	A	M	E	S	H	B	E	M	O	R	G	K	H	L	N	N
I	E	T	S	I	R	H	C	A	A	K	O	I	O	A	A	T	I
N	D	I	T	A	L	I	A	A	N	D	T	T	E	G	H	J	M
O	I	R	E	M	M	O	P	T	W	R	S	R	K	E	R	U	E
J	N	E	L	E	O	T	S	C	O	R	K	E	R	A	E	L	V
H	A	I	R	O	L	G	I	O	E	L	E	E	K	L	H	I	E
A	E	H	S	A	R	T	S	G	A	S	N	V	I	L	N	V	N
P	R	C	I	E	E	T	N	V	N	E	E	B	E	A	A	R	D
J	D	N	D	R	A	A	I	A	T	N	U	T	T	I	G	N	J
E	N	A	I	A	Z	E	D	A	U	J	A	A	R	A	O	A	K
S	A	B	M	R	R	E	M	S	A	I	S	U	O	H	T	N	E

AJH 7/2022

ADRIANO
ANDREA
BANCHIERI
BRINDESI
CHRISTE
CITER
DAMES
DANS
DOGE
DRANKJES
EENS
ENTHOUSIASME
ENTREE
EVEN
FEESTELIJK
GABRIELI
GIOVANNI
GLORIA
HAPJES
HEREN
HERHALING
HOND
IL FESTINO
ITALIAAN
JAAR
JUBILATE
JUBILEUM
JULI
KAT
KLANK
KLAVIER
KOEKOEK
KOSTUUMS
KYRIE
LAND
MAATSOORT
MATEN
MIDI'S
PODIUM
POMMER
ROME
SANCTUS
SGRAVENHAGE
SLOT
STAD
STEMMEN
STOELEN
TOEN
TRIP
UIL
VEERTIG
VENUS
VERWACHTEN
VINATA
ZANGERS

- *Oplossing dec '21:*

Wij wensen iedereen fijne en vredige feestdagen!

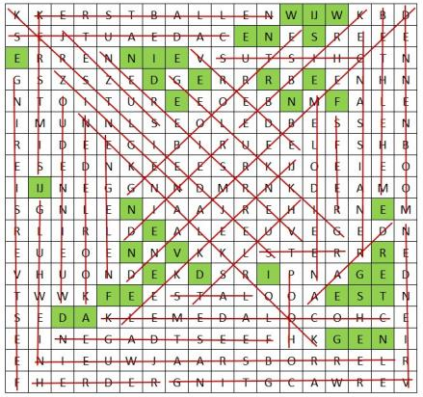

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

Het koor, dat zijn *wij*!

Haags Renaissance Kamerkoor

Wie zijn wij?

Het Haags Renaissance Kamerkoor is een gemengd kamerkoor, onder leiding van dirigent Enrico Ruggieri. Wij zingen de prachtige polyfone koormuziek uit de tijd van Renaissance en vroege Barok. In onze muziek proberen wij een evenwicht te vinden tussen wereldlijke en geestelijke muziek, en zingen zowel a capella als met instrumentale begeleiding.

De dirigent

Enrico Ruggieri behaalde een master in koormuziek en koordirectie aan het conservatorium van Bologna in Italië en hier aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Hij heeft gewerkt met verschillende koren en is sinds 2017 de vaste dirigent van het Haags Renaissance Kamerkoor.

De koorleden

Sopranen - Marijke van den Broek, Henriëtte Froklage, Carla Gobius du Sart, Astrid Jeremic-van der Harst, Petra Scheele, Marieke Stoel,

Alten - Ingrid Andeweg, Anke Bottema, Claudia Puggioni, Xandra van der Steen, Marja van der Windt

Tenoren - Jan Cevat, Annette Champness, Hans van Deemter, Kees Pinster

Bassen - Cees van den Akker, Sytse Bruinsma, Martin Gelpke, Jan van Leeuwen, Piet Steijns

Zin om mee te zingen?

Op dit moment hebben wij plaats voor

2 tenoren en **2 alten**

Bel: ***06 19767251***, Marijke van den Broek,
of schrijf haar een e-mail: mbroek54@ziggo.nl

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor